

እተን ሰለስተ መስረታት ምስ መርትዖታት

نشر
الإسلام
بـ ١٠٠ لغة

እስልምና ንምዝርጋኽ

100

ቋንቋታት ንጥቀም

Islamhouse.com

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة

هاتف: +966114454900 فاكس: +966114970126 ص ب: 29465 الرياض: 11457

ISLAMIC PROPAGATION OFFICE IN RABWAH

P.O.BOX 29465 RIYADH 11457 TEL: +966 11 4454900 FAX: +966 11 4970126

OFFICERABWAH

እተን ሰለሰተ መሰረታት ምስ መርትዖታተን

الأصول الثلاثة وأدلتها

باللغة
التجريدية

المسابقة الثقافية
الرمضانية السابعة عشر
للعاليات ١٤٣٦هـ

እትን ሰለስተ መሰረታት
ምስ መርትዖታትን

አሰናዳኢ

ሸኸ/መሓመድ ቢን ሱለይማን አተሚሚ
(ረቢ ይርሓመሉ)

ትርጉም

ቤት ጽሕፈት እስላማዊ ዳውዒት ኡመልሐማም

٣ المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بأم الحمام، ١٤٢٤ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

التميمي محمد بن عبد الوهاب بن سليمان
الاصول الثلاثة وادلتها. / محمد بن عبد الوهاب بن سليمان التميمي؛

صالح سعيد عمر. - الرياض، ١٤٢٤ هـ

٤٨ ص، ١٧×١٢ سم

ردمك: ٤-٨-٩١٨٠-٩٩٦٠

(النص باللغة التجريدية - اريتريا)

١- العقيدة الإسلامية ٢- التوحيد أ. عمر، صالح سعيد (مترجم)

ب. العنوان

١٤٢٤ / ١٤٧٦

ديوي ٢٤٠

رقم الإيداع: ١٤٧٦ / ١٤٢٤

ردمك: ٤-٨-٩١٨٠-٩٩٦٠

«حقوق الطبع محفوظة»

للمكتب التعاوني للدعوة والإرشاد

وتوعية الجاليات بأم الحمام

الطبعة الأولى

١٤٢٤ هـ - ٢٠٠٣ م

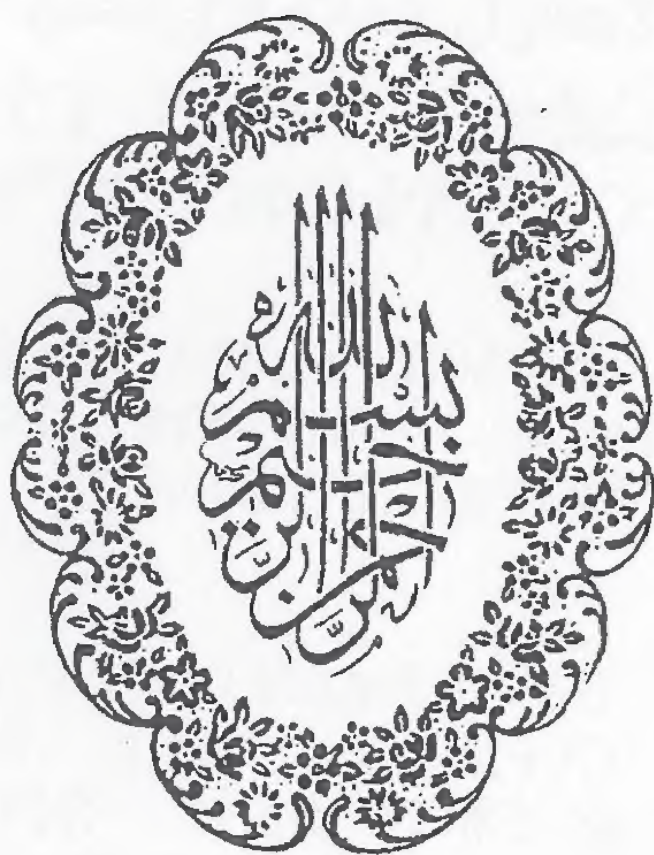
المملكة العربية السعودية

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بأم الحمام

تحت إشراف وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد

ت: ٤٨٢٦٤٦٦ فاكس ٤٨٢٧٤٨٩ ص.ب ٣١٠٢١ الرياض ١١٤٩٧

٣٩

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الأصول الثلاثة وأدلتها እተን ሰለስተ መሰረታት ምስ መርትዖታተን

ክቡር ሓወይ አላህ ርህራሄኡ የወርደልካ፡
ነፍሰ ወከፍኖ ነዘን ዝስዕባ አርባዕተ ነገራት
ክንመሃረንን ክንፈልጠንን ከምዝግበአና ፍለጥ፡፡
ንሳተን ድማ፡-

ቀዳማይ= አልዒልም (ፍልጠት)፡ እዚ ማለት ሓደ
ሰብ ብደሊል (መርትዖ) ብዘተደገፈ
አገባብ ንአላህ ንነብዩን ۞ ንሃይማኖት
እስልምናን ክፈልጥ፡

ካልኣይ= በቲ ዝተማህሮ ፍልጠት ክሰርሕ፡

ሳልሳይ= ንደቅ-ሰባት ናብ እስልምና ክዕድምን
ክጽውዕን፡

ፊብዓይ= ነቲ ጸውዒት (ዳዕዋ) ከካይድ እንከሎ
ንዘጋጥሞ ዕንቅፋት ብትዕግስቲ
ክጸወርን፣ የን፡፡

ነዚ መርትዖ ዝኸውን ኣላህ ኣብ ሱረቱል
ኣልዓስር፡

وَالْعَصْرِ ① إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ② إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ③

(ብዘመን እምሕል ኣለኹ፡ ብርግጽ ወድ-ሰብ ዘበለ
ኩሉ ኣብ ጥፍኣት'ዩ ዝርከብ እንትርፌ እቶም
ዝኣመኑን፡ ሰናይ ተግባራት ዝሰርሑ፡
ብሓቂ(ብእምነት)ዝመኻኸሩን(ዝላበዉን) ብትዕግስቲ
ዝመኻኸሩን ሰባት ጥራይ እዮም፡ ካብዚ
(ጥፍኣት'ዚ) ዝድሕኑ ይብል፡፡

ብዛዕባ እዛ ሱራ'ዚኣ ኢማም ኣሻፊፂ ረቢ
ይርሓመሎም፡ «ኣላህ ናብ ፍጡራቱ ብዘይካ እዛ
ሱራ'ዚኣ ካልእ ዘዋረደ ነሩ እንተዝኸውን
እዚኣ ምኣኸለቶም ነሩ» ይብሉ፡፡

ኢማም ኣልቡኻሪ ረቢ ይርሓመሎም ኣብ
ኪታቦም፡- «ፍልጠት ቅድሚ ቃልን ተግባርን »
ዝብል ምዕራፍ ምስ ኣስፈሩ፡ ናይዚ መርትዖ
ኣላህ ኣብ ሱረት መሓመድ ኣያ 19፡

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ

«ኣ መሓመድ እነሆልካ ብዘይካ ኣላህ ካልእ ዝምለኽ ጎይታ ከምዘየለ ፍለጥ፡ ንዘንብኻን ንዘንቢ ምእመናን ምሕረት ለምኖ» ይብል ምስ በሉ ቀጺሎም «ኣላህ ኣብዛ ኣያዝኢኣ ቅድሚ ቃልን ተግባርን ብፍልጠት ጀሚሩ» ይብሉ።

ከቡር ሓወይ ኣላህ ርህራህ ናቱ የውርደልካ፡ ነፍሲ-ወከፍ ኣሰላማይ ወድ ተባዕታይ ይኹን ንል ኣንስተይቲ ነዘን ዝሰዕባ ስለስተ ነገራት ክመሃረንን ኣብ ተግባር ከውዕለንን ግዴታኡ ምዃኑ ፍለጥ ፡-

ቀዳማይ፡ ኣላህ ፈጢሩና፡ ሽሻዩ ሂቡና ከብቅዕ ስቕ ኢሉ ዘርሞ ዘርሞ ኣይገደፈናን፡ እኳ ደኣ ልኡኽ ሊኢኹ፡ ነቲ ልኡኽ ዝተኣዘዘ ንጀና ከምዝኣትወ፡ ንትእዛዙ ዘይፍጽም ንጀሃነም ከምዝኣቱ ገይሩ። ናይዚ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱል ሙዘሚል ኣያ 15 ን 16 ፡

إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَهِيدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ
أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ

«በአላህን ብመጨረሻ መዓልትን ዝአምኑ ሰባት፡
ንአላህን ንረሱልን ዝጸብኡ ምስ ዝኾኑ ሰባት
ወላ'ውን አቦታቶም ወይ ደቆም ወይ አሕዋቶም
ወይ መቐረባ አዝማዶም'ውን ይኹኑ ምስአም
ዝፋተዉ ኮይኖም አይትረኽቦምን ኢኻ፡ እዚአቶም
አላህ እምነት አብ ልቦም አስፈሩሎም
ብመንፈስ'ውን (ብቁርአን) ሓጊዝዎም እዩ፡»
ይብል።

ክቡር ሓወይ አላህ ናብቲ ቅኑዕ መገዱ
ይምራሕካ፡ እቲ አልሓነፊያ ዝተባህለ መንገዲ
ነብይ ኢብራሂም عليه السلام፡ ሃይማኖት ንሓደ አላህ
ጥራይ ገደርካ አብ አምልኾት ፍጹም ኩንካ
ንአላህ ክትግዛእ እዩ። ንኹሎም
ደቅ-ሰባት'ውን አላህ በዚ ነገር'ዚ አዚዝዎምዩ።
ምእንቲ'ዚ ኢሉ'ውን ፈጠርዎም፡ ነዚ
መርትዖ ዝኸውን አላህ አብ ሱረቱ አዝዛሪያት
እያ 56

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾

«ኃይንን ሰብን ንዓይ ንብሕተይ ንኸግዝኡኒ ደኣምበር ንኻልእ ኣይፈጠርከዎምን» ዝብል ይኸውን።

«ኸግዝኡኒ» ናይ ዝብል ቃል ትርጉም ድማ፡ ንዓይ ንብሕተይ ኸግዝኡኒ፡ ዝኣዘዝኩዎም ከፍጽሙ፡ ካብ ዝኸልከልኩዎም ድማ ከኸልከሉ ማለት እዩ። እቲ ዝዓበዩ ኣላህ ዝኣዘዙ ነገር ተውሒድ እዩ። ተውሒድ ማለት ድማ ኣብ ዒባዳ ንኣላህ ንብሕቲ ክትግዝእ ማለት'ዩ። እቲ ዝዓበዩን ዝኸበደን ኣላህ ዝሓረሞ ድማ ሽርኪ እዩ፡ ሽርኪ ድማ ምስ ኣላህ ካልእ ፍጡር ሓዊስካ ምምላኽ ማለት'ዩ፡ ነዚ መርትዖ ዝኸውን ኣላህ ኣብ ሱረቱ ኒሳእ ኣዖ 36 ፡

﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا﴾

«ንኣላህ ተገዝኡ ዝኾነ ነገር ምስኡ ሽርካ ኣይትሓውሱሉ» ዝብል ይኸውን።

እተን ኩሉ ሰብ ክፈልጠን ዝግበኡኦ ሰለስተ ዓበይቲ መሰረታት ኣየኖት እዮን? እንተ ተባሂልካ

ዝኾነ ባርያ ረቢ:- ፈጣሪኡ፡ ሃይማኖቱን፡
ነቢዩኡ መሓመድ ን ምፍላጥ'ዩ በል።

፪ መን'ዩ ፈጣሪኻ? እንተተባሂልካ፡ ፈጣሪዩ ደ
 አላህ'ዩ፡ እቲ ንዓይን ንኹሉ አብ ዓለም
 ዝርከብን ፍጥረታት በቲ ሰፊሕ ሽሻዩ ዝሓብሓበ
 ኃይታ፡ ንሱ'ዩ ኃይታይ ብዘይካኡ ካልእ ዘምልኾ
 ዮብለይን'ውን በል። ናይዚ መርትዖ ዝኸውን
 አላህ አብ ሱረቱል ፋቲሓ፡

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾

«ምስጋና ነቲ ፈጣሪ ኩለን ዓለማት ዝኾነ አላህ
 ይኹን» ይብል። ብዘይካ ሓደ አላህ አብዛ
 ዓለም'ዚአ ዝርከብ ኩሉ ፍጡር'ዩ፡ እነ ድማ
 ሓደ ካብቶም ፍጡራት'ዩ።

፪ ንፈጣሪኻ ብምንታይ ፈሊጥካዮ? እንተተባሂልካ፡
 ንፈጣሪዩ ብምልክታቱን ብፍጡራቱን ፈሊጠዮ:-
 ገለ ካብ ምልክታቱ፡ ለይትን ቀትርን፡ ጸሓይን
 ወርሕን፡ ካብ ፍጡራቱ ከአ ሽውዓተ ሰማያትን
 ሽውዓተ መሬትን አብእንን አብ መንጎእንን
 ዝርከቡ ፍጡራትን'ዮም በል። ናይዚ መርትዖ
 ዝኸውን አላህ አብ ሱረት ፋሲለት ኣያ 13 ፡

وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا

لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿٣٧﴾

«ለይትን ቀትርን፡ ጸሓይን ወርሕን፡ ገለ ካብ ምልክታቱ እየን፡ ንጸሓይ ይኹን ንወርሒ ኣይትሰገዱ፡ ነቲ ነፀኣን ዝፈጠረ ኣላህ ጥራይ ድኣ ሰገዱ ብርግጽ ንዕኡ ትግዝኡ እንተደኣ ኪንኩም»። ዝብልን ከምኡ'ውን ኣላህ ኣብ ሱረቱል ኣልኣዕራፍ ኣያ 54፡

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ

الْعَالَمِينَ ﴿٣٨﴾

«ኅይታኹም እኮ እቲ ኣብ ውሽጢ ሽዱሽተ መዓልቲ ሰማያትን መራትን ዝፈጠረ ኣላህ'ዩ ብድሕሪ'ዚ ኣብ ዓርሺ ልዒሉ፡ ለይቲ ንቐትሪ ብቐልጡፍ ደልዩ(ከም) ዝሸፍኖ ኔርዎ (ቀትሪ'ውን ከምኡ)፡ ጸሓይ ወርሕን ከዋኹብትን ድማ ብተእዛዙ(ከም) ዝጓዓዛ ገይሩወን፡ እስኪ

ተበራበሩ ምፍጣርን ምእዛዝን እኮ ናይ ኣላህ ግደ ጥራይ'ዩ ጎይታ ኩለን ዓለማት ዝኾነ ኣላህ ተባረኽ ክብረቱ ለዓለ» ዝብል ይኸውን።

ረቢ ማለት፡ ጎይታ ወናኒ ካብ ዘይነበረ ናብ ህያው ነባሪ ዝፈጥር መግዛእቲ ንዕኡ ጥራይ ንብሕቱ ዝግበኦ ማለት እዩ። ናይዚ መርትዖ ዝኸውን ኣላህ ኣብ ሱረቱል ኣልበቐራ ኣያ 21ን 22፡

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ
 قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ
 الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ
 مِنَ الشَّجَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

«ኣ ደቅ ሰባት ካብ መቅደሳቲ መታን ክትድሕኑ ነቲ ንዓኻትኩምን ነቶም ቅድሚኹም ዝነበሩ ሰባትን ዝፈጠረ ጎይታኹም ተገዝኡ፡ ንሱ'ዩ እቲ ንዓኻትኩም መሬት ምንጻፍ ሰማይ ከኣ ናሕሲ(ጽላል) ዝገበረልኩም፡ ንሱ'ዩውን ካብ ሰማይ ማይ ብምውራድ ብኡኡ ቀለብኩም ዝኾኑ ፍረታት ዘብቆለልኩም። ንሰኻትኩም'ውን ኣላህ

ፈጣሪ ምክኒ እናፈለጥኩም ተቃጻጺ ሸርካ አይትግበሩሉ» ይብል።

ኢብኒ ከሲር ረቢ ራሕመቱ የወርደሎም «እዚ ነዘም ነገራት እዚአም ዝፈጠረ ጎይታ ንሱ'ዩ ከምለኽ ዝግበኦ» ይብሉ። እቲ አላህ ዝአዘዘ ዓይነት ናይ ዒባዳ ከም **الإسلام** **እስልምና** ፣ **الإيمان** ኢማን፣ **الإحسان** ሰናይ ግብር፣ **الدعاء** ምልማን፣ **الخوف** ፍርሒ፣ **الرجاء** ተስፋ ምግባር፣ **التوكل** ምወካል፣ **الرغبة** ተጽቢትን **الصلوة** ምግባር፣ **الخشوع** ምንብርካኽ **الرهبة** ኩለንተናኻ ንአላህ ምግባር ፣ **الخشية** ትሕትናምግባር፣ **الإستعانة** ምምላስ (ቶባ ምባል)፣ **الإجابة** ደገፍ ምሕታት፣ **الاستغاثة** ምሕታት፣ **الاستعانة** ምሕታት፣ **الذبح** ምሕራድ፣ **النذر** መብጽዓ ምእታወ ዝአመሰሉን ካልእ ኣብዚ ዘይተጠቐሱ ዓይነት ናይ ዒባዳን አለዉ። ኩሉ እዚ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰን ካልእን ዓይነት ናይ ዒባዳ ብፍላይ ንአላህ ጥራይ ዝግበር ዒባዳ እዩ። ናይዚ መርትዖ ድማ አላህ ኣብ ሱረቱል ጂን አያ 18፡

وَأَنّ الْمَسْجِدَ لِلّٰهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا

«መሳጊድ እኮ ንኣምልኹት ናይ ኣላህ ጥራይ እዮም ተሃሊጾም፡ ምስ ኣላህ ወላ ኣደ'ውን ይኹን ኣይትጸውዑ (ኣይተምልኹ)» ዝብልን፡ ከምኡ'ውን ኣብ ሱረቱል ኢስራእ ኣያ 23፡

❖ وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ

«ጎይታኻ ንዕኡ እንተዘይኮይኑ ንኻልእ ኣይትገዝኡ ክብል ወሰነ» ዝብልን ይኸውን።

ኣደ ሰብ ካብቶም ንኣላህ ጥራይ ዝግብኡ ዒባዳታት ሓንቲ ካብኡ ንኣላህ ገዲፉ ኣብ ካልእ ዘወግለ ንሱ ሙሽሪክ፡ ምስ ኣላህ ካልእ ሽርካ ዝገብር ከሓዲ ብዉልቃዊ ኣምልኹት ናይ ኣላህ ዘይኣምን ዝብል ሓኩም(ውሳኔ) ይወሃቦ። ነዚ መርትዖ ዝኸውን ኣላህ ኣብ ሱረቱል ሙሕሚኑን ኣያ 117፡

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِندَ

رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿١١٧﴾

«መርትዖ ዘይብሉ እናሃለወ ምስ ኣላህ ካልእ ጎይታ ዝልምን (ዘምልኹ) ሰብ ሕሳቡ ምስ ኣላህ

ጥራይ ይኸውን፡ እነሆ ከሐድቲ ፈጸሞም
አይድሕኑን'ዮም» ይብል።

ዱዓ ምግባር ዒባዳ ምኽኒ ዝገልጽ
መርተያ አላህ አብ ሱረቱል ቻፊር አያ 60 ፡

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي

سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿٦٠﴾

«ኅይታኻ ለምኑኒ ክህበኩም፡ እቶም ካብ
ልመናይ ዝዕበዩ ሰባት ግና ሕሱራት ኮይኖም
ንጀሃኝ ክኣትው እዮም በለ» ዝብል እዩ ።

ረሱል፤ ድማ ብወገኖም፡

((الدعاء مخ العبادة)) رواه الترمذي

«ዱዓ ጽሚቕ ናይ ዒባዳ እዩ» ይብሉ። አብ
ካልእ ዘረቦኦም ከኣ ረሱል፤

((الدعاء هو العبادة)) رواه الترمذي

«ዱዓእ ንዝእርእሱ ዒባዳ እዩ» ይብሉ።

⦿ ፍርሒ (الخوف)፡ ዒባዳ ምኽኒ አላህ አብ
ሱረት አሊ ዒምራን አያ 175 ፡

وَخَافُونَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ (175)

«አይትፍርሐዎም፡ ብሓቂ ምእመናን እንተደኣ ኩንኩም ንዓይ ጥራይ ፍርሐ» ይብል
 ቁተስፋ ምግባር (الرجاء)፤ ዒባዳ ምኒኑ ዝገልጽ
 ኣላህ ኣብ ሱራቱል ካህፍ ኣዎ 110፡

فَمَنْ كَانَ

يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

«ምስ ኅይትኡ ክራኸብ ተስፋ ዝገብር ሰብ፡
 ሰናይ ግብሪ ይስራሕ፡ ኣብቲ ኣምልኾት ናይ
 ኅይትኡ ድማ ሓደ'ውን ይኹን ሸርካ ኣይግበር»
 ይብል።

ቁተወኩል ምግባር (التوكل)፤ ዒባዳ ምኒኑ ዝገልጽ
 ኣላህ ኣብ ሱራቱል ማኢዳ ኣዎ 23፡

وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

«ብሓቂ ምእመናን እንተደኣ ኩንኩም ናብ ኣላህ
 ተጸግዑ (ንኣላህ ተወከሉ)» ዝብልን ከምኡ'ውን
 ኣብ ሱራት ኣጠላቕ ኣዎ 5፡

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ

«ናብ ኣላህ ዝጽጋዕ(ዝዉክል) ሰብ ንሱ ይኣኽሎ» ዝበሎን ይኸውን።

🕌 الرغبة ሃረርታ(ትጽቢት ምግባር) 🕌 الرهبة ፍርሒ ምሓዳርን፡

🕌 الخشوع ምንብርካኽን (ኩለንተናኻ ንኣላህ ምግባር)

ዒባዳ ምኽኒኖም ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱል ኣንቢያእ ኣያ 90፡

إِنَّهُمْ كَانُوا

يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَشِيعِينَ

«ንሳቶም ሰናይ ግብረ ኣብ ምስራሕ ዝቀላጠፉ (ዝቀዳደሙ) ብሃረርታን ብናይ ኣኽብሮት ፍርሕን ዝልምኑናን ንዓና ተንብርካኽትን እዮም ዝነበሩ» ኢሉ ኣላህ ነቶም ነዚ ነገር 'ዚ ዝፍጽሙ ሰባት ይውድሱም።

፪ትሕትና ምግባር (ፍርሐ الخشية) ዲባዳ ምኽኒ
ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱል ኣልበቀራ
ኣዖ 150 ፡

فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَأَخْشَوْنِي

«ኣይትፍርሕዎም ንዓይ ጥራይ ደኣ ፍርሐኒ»
ይብል።

፪ምምላስ (ቶባ ምባል) الإجابة፡ ዲባዳ ምኽኒ
ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱ ዙመር ኣዖ
54፡

وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ

«ናብ ኅይታኹም ተመለሱ፡ ንዕኡ ውን
ተኣዘዙ» ይብል።

፪ደገፍ ምሕታት الاستعانة፡ ዲባዳ ምኽኒ ዝገልጽ
መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱል ፋቲሓ ኣዖ 5፡

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٥﴾

«ንፃኝ ጥራይ ንግዛእ ካባኝ ድማ ደገፍ ንደሊ»

ዘበሎን: ራሱል ﷺ ከኣ ኣብ ዘረቦኦም ፡

((إذا استعنت فاستعن بالله)) الترمذي

«ደገፍ እንተደሊኝ ካብ ኣላህ ጥራይ ደገፍ ድለ» ዘበልዎን ይኸውን።

፪ዑቕባ ምሕታት الاستعاذة ፡ ዲባዳ ምኽኑ ዝገልጽ

መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱራቱ ናስ ኣያ1-2፡

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾

«በቲ ንደቂ-ሰባት ዝፈጠረን ወናኒኦም ዝኾነ ጎይታ እዕቆብ ኣለኹ በል» ይብል።

፪ራዲኤት ምሕታት الاستغاثة ፡ ዲባዳ ምኽኑ

ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱራቱል ኣንፋል ኣያ 9፡

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَبْ لَكُمْ أَيْى مُّمِدُّكُمْ بِأَلْفٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ

مُرْدِفِينَ ﴿١﴾

«ንጎይታኹም ራዲኤት ዝሓተትኩሙሉን ንሱ ከኣ ተኸታተልቲ ብዝኾኑ ሽሕ መላኪካታት

ከሕግዘኩም እየ ከብል ዝመለሰልኩም እዋንን ዘክሩ» ዝበሉ ይኸውን።

፪ምሕራድ الذبح፡ ንቁርባን ኢልካ ዝሕረድ ኩሉ ዒባዳ ምኽኒ ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱል ኣንዓም ኣያ 162፡

﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ 112

﴿لَا شَرِيكَ لَهُ ۚ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾ 113

«ኣ መሓመድ ብርግጽ ሰግዳይ፡ ሕሩደይ፡ ህይወተይ (ህላወይን)፡ ሞተይን፡ ኩሉ ነቲ ዓለማት ዝፈጠረ ኣላህ እይ፡ ንዕኡ ሽርካ ዝበሃል የብሉን፡ ብኡኡ እየ'ውን ተኣዚዘ፡ ኣነ ድማ ቀዳማይ ዘሰለምኩ እየ በል» ይብል። ረሱል ﷺ ከኣ ብወገኖም፡

((لعن الله من ذبح لغير الله)) رواه مسلم

«ንኣላህ ገዲፉ ንኻልእ ንቁርባን ኢሉ ዝሕረደ፡ ኣላህ ይርገሞ ካብ ርህራሄኡ የውጽኣዮ» ይብሉ።

፪መብጽዓ ምእታዉ النذر፡ ዒባዳ ምኽኒ ዝገልጽ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱ ኣልኢንሳን ኣያ 7፡

يُؤْفُونَ بِالْأَنْذَرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾

«መብጽዓኦም ይፍጽሙ ካብቲ መከራኡ ተሰፋሕፋሒ ዝኾነ መዓልቲ'ውን ይፈርሑ እዮም» ዝበሎ ይኸውን።

እቲ ካልኣይ መሰረት ከኣ ሃይማኖት እስልምና ብመርትዖ ምፍጥጥ እዩ።

ሃይማኖት እስልምና ማለት ብውልቃውነት ናይ ኣላህ ኣሚንካ ከትቅበል ንዕኡ ተኣዚዝካ ከትምራሕ፡ ካብ ሽርክን ሰብ ሽርክን (ሽርኪ ካብ ዝገብሩ ሰባት) ናጻ ከትከውን ማለት'ዩ።

እስልምና ሰለስተ ደረጃታት ኣለውዎ ፡

ኢስላም ኢማን ኢሕሳን ይበሃሉ፡
ንነፍሲ ወከፍ ደረጃ ድማ ናይ ዝእርእሱ
ዓንድታት ኣለውዎ።

ኢስላም الإسلام፡ ኢስላም ሓመሽተ ዓንድታት
ኣለውዎ። ንሳቶም ከኣ፡

1. شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمد رسول الله ፡ ብዘይካ ሓደ
ኣላህ ካልእ እነምልኹ የለን ሙሐመድ ድማ
ልኡኹ ናይ ኣላህ እዩ ኢልካ ምምስካር፡

2. إقامة الصلاة ፡ ሰላት ብግቡእ ምቕም (ምስጋድ)፡

3. إيتاء الزكاة: ዘካት ምሃብ:

4. وصوم رمضان: ወርሒ ሮሞዳን ምጸምን:

5. وحج بيت الله الحرام: ናብ ካዕባ ኬድካ ሓጅ ምፍጻም እዮም።

شهادة أن لا إله إلا الله: ብዘይካ ሓደ ኣላህ ካልእ እነምልኹ የለን፡ ንዝብል ምምስካር መርትዖ ዝኸውን ኣላህ ኣብ ሱራት ኣልፂምራን ኣያ 81፡

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا

إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٨١﴾

«እነሆ ኣላህ ብዘይካ ንሱ ካልእ ጎይታ ከምዘየለ ባዕሉ መስኪሩ እዩ፡ መላኪታትን ሰብ ፍልጠትን 'ውን ከምኡ መስኪሮም እዮም፡ ብፍትሒ ዝቐመ ጎይታ፡ ብዘይካ ንሱ ካልእ ጎይታ ዝበሃል የለን፡ ንሱ ተዓዋትን ጥበበኛን 'ውን እዩ» ይብል።

-ትርጉም ናይ لا إله إلا الله ብዘይካ ሓደ ኣላህ ብግቡእ እንግዘኡን እነምልኹን የለን፡ ማለት እዩ፡ - لا إله (ዝምለኽ የለን) ማለት ንኣላህ ገዲፍካ ማለት ብዘይካ ኣላህ ካልእ ዝምለኽ ዘበለ ኩሉ ምንጻግ ማለት 'ዩ።

- ۱۱۷ (ብዘይካ ኣላህ) ማለት መግዛእቲ (ዒባዳ) ንኣላህ ዝግበኦ ምዃኑ ከምቲ ኣብ ግዝኣቱ ንዕኡ ሽርካ ዘይብሉ ኣብ ኣምልኹቲን መግዛእቲን (ዒባዳ) 'ውን ሽርካ ከምዘይብሉ ምርግጋጽ ማለት 'ይ። ብዝበለጸ ንተርጉማ ዘብርህ እዚ ዝስዕብ ቃል ናይ ኣላህ ኣሎ። ኣላህ ኣብ ሱረቱ ዙኸፋፍ ኣያ 26-28 ፡

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ

﴿٢٦﴾ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ﴿٢٧﴾ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً

فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٨﴾

«ኢብራሂም ንኣቡኡን ህዝቡን ኣነ ካብቶም ንሰኻትኩም ተምልኹዎም ዘለኹም ነገራት ኩሎም ነጻ እዩ፡ ብዘይካ እቲ ዝፈጠረኒ ጎይታ፡ ኣነ ንዕኡ ጥራይ እዩ ዘምልኹ፡ ብርግጽ 'ውን ንሱ ናብ ቅኑዕ መገዲ ከመርሓኒ እዩ' ዝበለሉ እዋን ዘክር ብድሕሪኡ ዝመጽ ወለድኡ ብሓደ ኣላህ ናብ ምእማን መታን ከምለሱ ከኣ ንዓኣ ነባሪት ቃል ገበራ» ይብል።

ኣብ ሱረት ኣልዒምራን ኣያ 64 'ውን ኣላህ ፡

قُلْ يَتَأَهَّلَ الْكِتَابُ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا
 اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَإِن
 تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿١٤﴾

«ኣ ኣቲም ሰብ መጽሓፍ ኣብ መንጎናን መንጎ
 ኹምን ትኸክለኛ (ቅኑዕ) ናብ ዝኾነ ቃል ንዑ፡
 (ንሱ ድማ) እንተርፎ ንኣላህ እንተዘይኮይኑ
 ንኻልእ ከይንግዛእ ምስኡ ዝኾነ ይኹን ሽርካ
 ከይንገብር ንኣላህ ገዲፍና ገሌና ንገለ ኣማልኽቲ
 ጌርና ከይንሕዝን ዝብል እዩ በሎም። እንብልና
 እንተደኣ ኢሎም ንሕና ኣሰላም ምኻና መስክሩ
 በልዎም» ይብል።

— شهادة أن محمدا رسول الله -
 እዩ፡ ናይ ዝልብ ምስክር መርትዖ ዝኸውን ኣላህ
 ኣብ ሱረቱ ተዉባ ኣዖ 128:-

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ

بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٨﴾

«ብርግጽ ካብ ዓሌትኩም (ካብ ነበሰኹም)
 ሽግርኩም ንዕኡ ኣዝዩ ዝኸብዶ ብናታትኩም

እምነት(ምእማን) አዝዩ ዝግደስ ብምእመናን ድማ
 አዝዩ ርህሩህን ለዋህን ዝኾነ ልኡኽ'ዩ መጸእኩም
 ዘሎ» ይብል። ከምኡ'ውን አላህ አብ
 ሱረቱል ፈትሕ አያ 29:-

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ

«መሓመድ ልኡኽ ናይ አላህ እዩ፡ እቶም
 ምስኡ ዘለው ሰዓብቲ አብ ልዕሊ ከሓድቲ
 ተረርቲ ከኾኑ ከለው አብ ነንሕድሕዶም ግና
 ርህሩህት እዮም» ይብል።

-ንሰላትን ዘካትን መብርሂ (ተፍሲር) ናይ
 ተውሒድን ዝኸውን መርትዖ፡ አላህ አብ ሱረቱል
 በዩናህ አያ 5፡

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ

وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ ﴿٥﴾

«ንሰላትን ዝተኣዘዘዎ እኮ አምልኹት(ዒባዳ)
 ንአላህ ጥራይ ብምግባር ብቅኑዕ ልቢ
 ንኸግዝኡ፡ ካልእ ገዲፎም ነቲ ቅኑዕ ሃይማኖት
 ንኸከታተሉ ሰላት ብግቡእ ንኸሰግዱን

(ንኸቐመን) ዘካት ንኸውጽኡን ጥራይ እዩ። እዚ እዩ ድማ እቲ ቅኑዕ ሃይማኖት» ይብል።

-ንጾም ዝኸውን መርትዖ ከኣ ኣላህ ኣብ ሱረቱል በቀራህ ኣዖ 183 ፡

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن

قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾

«ኣ ኣቲም ዝኣመንኩም ሰባት፡ ጎይታ ከምቲ ነቶም ቅድሜኹም ዝነበሩ ህዝብታት ጾም ዝወሰነሎም ካብ መቐጻዕቲ መታን ከትድሕኑ ንዓኻትኩም 'ውን ጾም ወሲኑልኩም ኣሎ።»

-ንሓጅ ዝኸውን መርትዖ ድማ ኣላህ ኣብ ሱረት ኣልሂምራን ኣዖ 97 ፡

فِيهِ ءَايَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَن دَخَلَهُ كَانَ ءَامِنًا وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ

حِجُّ الْبَيْتِ مَنۢ أَسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ

الْعَالَمِينَ ﴿٩٧﴾

«ካዕባ ንምብጻሕ ከእለት ንዘለዎም ሰባት ኣላህ ሓጅ ንኸፍጽሙ ግዴታ ገይሩሎም ኣሎ፡ ነዚ ዝኸሓደ ሰብ ድማ ኣላህ ካብ ፍጡራት ዘይደሊ ነብሱ ዝኸኣለ ጎይታ እዩ» ይብል።

ኢማን- ایمان (እምነት)፡፡ ጨናፍር ናይ ኢማን ሰብዓን ገለን ክኸውን እንከሎ እቲ ዝለዓለ ደረጃኡ ﷻ (ብዘይካ ካዲ ኣላህ ካልእ እነምልኾ የለን) ዝብል ቃል ክኸውን እንከሎ እቲ ዝተሓተ ደረጃኡ ድማ ዝንዳእ ነገር ካብ መገዲ ምእላይ እዩ። ካያእ (ምሕፋር) 'ውን ካዲ ካብቲ ጨናፍር ናይ ኢማን እዩ። እቶም ቀንዲ ዓንድታቱ ድማ ሽዱሽተ እዮም፡

1- أن تؤمن بالله ብኣላህ ምእማን፡

2- وملائكته ብመላኢካታቱ

3- وكتبه ብመጻሕፍቱ

4- ورسله ብልኡኻቱ

5- واليوم الآخر ብመጨረሻታ መዓልትን

6- وبالقدر خيره وشيره በቲ ሕማቕን ጽቡቕን ቀደር (ውሳኔ) ምእማን 'ዩ።

ናይዚ መርትዖ፡ ኣላህ ኣብ ሱረቱል በቀራህ ኣያ 177፡

﴿لَيْسَ الْبِرُّ أَنْ تُولُواْ وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ

مَنْ عَامَنَ بِاللّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ

«ሰናይ ግብረ ማለት እኮ ገጽኩም ናብ ምብራቕን ምዕራብን ምዛር ማለት ኣይኮነን፡ እንታይ ደኣ ሰናይ ግብረ ማለት ብኣላህ፡

ብመጨረሻታ መዓልቲ፡ ብመላኪታት፡
ብመጻሕፍትን ነቢያትን ምእማን'ዩ» ይብል።

ናይ ቀደር መርትዖ ድማ አላህ አብ
ሱረቱል ቐመር ኣያ 49፡

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

«ንሕና ንኹሉ ነገር ብቐደር(ብልክዕ) ኢና
ፈጢርናዮ» ይብል።

ሰናይ ግብሪ ἰحسان፡ ኢሕሳን ሓደ ዓንዲ እዩ
ዘለዎ፡ ንሱ ድማ ትርጉሙ ዝሓዘ ኮይኑ፡ «ንሰኻ
ንአላህ ልክዕ ከም እትሪኦ ዘለኻ ጌርካ ክትግዝኦ፡
ወላ እኳ ንሰኻ አይትርኣዮ ድኣምበር ንሱ
ይርእዩካ ከምዘሎ ፈሊጥካ ብቐንዕና ክትግዝኦ
ማለት'ዩ»። ናይዚ መርትዖ ድማ አብ ሱረት
አናሕል ኣያ 128፡

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

«ብርግጽ አላህ ምስቶም ፈራህቲ ረቢ ዝኾኑን
ምስቶም ሰናይ ግብሪ ዝሰርሑን ሰባት'ዩ ዘሎ»
ዝበሎ፡ አብ ሱረት አሹዓራእ ኣያ 218-220፡

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٢١٧﴾ الَّذِي يَسِّرْكَ حِينَ
تَقُومُ ﴿٢١٨﴾ وَتَقْلُبُكَ فِي السَّجْدَيْنِ ﴿٢١٩﴾ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ ﴿٢٢٠﴾

«ናብቲ ተግዋትን ርህራሄን ዝኾነ ኅይታ
ተጸጋዕ(ተወከል): እቲ ንሰግዳን ኣብ ትትንሳኣሉ
እዋን(ዝርእዩካ) እቲ 'ውን ኣብ መንጎ ሰጋዶ ኣብ
ትንቀሳቐሰሉ እዋን ዝርእዩካ ኅይታ ናብኡ
ተጸጋዕ: ንሱ ሰማዕን ፈላጥን ኅይታ እዩ»
ዝበሉን። ከምኡ'ውን ኣብ 'ሱረት ዩኑስ ኣያ 61፡

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا

كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ

«ኣብ ዝኾነ ደኹን ጉዳይ ኣብ እትህልዉሉ
እዋን: ዝኾነ ደኹን ክፋል ካብ ቁርኣን ኣብ
እትንብቡሉ እዋን: ዝኾነ ደኹን ተግባር ኣብ
እትፍጽሙሉ እዋን: ንሰኻትኩም ኣብኡ ኣብ
ዘለኹምሉ እዋን ንሕና ንከታተሰኩም ኢና»
ዝበሉን ደኹውን።

ካብ ሱና ናይ ረሱል ﷺ ነዚ መርትዖ
ዝኸውን እቲ ዝውቱር ዝኾነ ብሓዲስ ጂብሪል
ዝፍለጥ ኣሎ፡ ንሱ ድማ፡

عن عمر ابن الخطاب رضى الله عنه قال ((بينما نحن جلوس عند
رسول الله ﷺ ذات يوم إذ طلع علينا رجل شديد بياض الثياب شديد
سواد الشعر لا يرى عليه أثر السفر ولا يعرفه منا أحد حتى جلس إلى
النبي ﷺ فأسند ركبتيه إلى ركبتيه ووضع كفيه على فخذيه وقال :
يا محمد أخبرني عن الإسلام: فقال رسول الله ﷺ (الإسلام أن تشهد أن
لا إله إلا الله وأن محمد رسول الله وتقيم الصلاة ، وتؤتي الزكاة، وتصوم
رمضان، وتحج البيت ان استطعت إليه سبيلا) قال صدقت، فعجبنا له
يسأله ويصدقه، قال: فأخبرني عن الإيمان، قال: (أن تؤمن بالله،
وملائكته، وكتبه، ورسوله، واليوم الآخر، وتؤمن بالقدر خيره وشره.)
قال: صدقت. قال فأخبرني عن الإحسان، قال: (أن تعبد الله كأنك
تراه فإن لم تكن تراه فإنه يراك.) قال: فأخبرني عن الساعة قال:
(ما المسئول عنها بأعلم من السائل.) قال: فأخبرني عن أماراتها، قال:
(أن تلد الأمة ربتها، وأن تري الحفاة العالة رعاء الشاء، يتطاولون

في البنيان.) ثم انطلق مليا، ثم قال: (يا عمر أتدري من السائل؟) قلت:

(الله ورسوله أعلم) قال: (إنه جبريل أتاكم يعلمكم دينكم.) رواه مسلم

«ዐ-መር ቢን ኸጣብ ረቢ ይርደዮሉም፡ ካብ ዕለታት ሓደ መዓልቲ ንሕና ምስ ነብይ ﷺ ኮፍ ኢልና እንከሎና፡ ሓደ ኣዝዩ ጸዕዳ ከዳውንቲ ዝለበሰ፡ ኣዝዩ ጸሊም ጸጉሪ ዘለዎ፡ ናይ ገያሻይ ምልክት ዘይረኣዮ፡ ወላ ሓደ'ውን ካብና ዝፈልጦ ዘየለ ሰብኣይ መጻና'ሞ ኣብራኹ ናብ ኣብራኽ ናይ ነብይ ኣደጊፉ ኣእዳው ኣብ ልዕሊ ሰለፉ ኣንቢሩ ብትሕትና ኮፍ ድሕሪ ምባል፡ ኣ መ-ሓመድ ብዛዕባ እስላምና እስኪ ግለጸለይ ከብል ሓተተ። ረሱል፤ ከምልሱ ከለው፡ (እስላምና ማለት፡ 1-ብዘይካ ሓደ ኣላህ ካልእ ብሓቂ ዝምለኽ ከምዘየለን፡ መ-ሓመድ'ውን ልኡኽ ናይ ኣላህ ምኽኒ ምምስካር፡ 2-ሰላት ብግቡእ ምስጋድ፡ 3-ዘካት ምውጻእ፡ 4-ወርሒ ሮሞዳን ምጸምን፡ እንተተኸለለካ ናብ ካዕባ ኬድካ ሓጅ ምፍጸምን እዩ) በልዎ። ሓቅኻ ከኣ በለ። ሽዕኡ ንሕና ሓቲቱ ከብቅዕ ተመሊሱ ሓቅኻ ምባሉ፡ ኣዝዩ ኣገረመና። ቀጺሉ ብዛዕባ ኢማን(እምነት)'ውን እስኪ ግለጸለይ በለ፡ ኢማን ማለት ብኣላህ፡ ብመላኢካታቱ፡ ብመጻሕፍቱ፡ ብልኡኻቱ፡ ብመጨረሻታ መዓልቲን በቲ ዝተወሰነ ጽቡቕን ሕማቕን(ብቐደር) ከትኣምን እዩ በልዎ። ደጊሙ'ውን ሓቅኻ በለ፡ ቀጺሉ ከኣ፡

ብዛዕባ ኢሕሳን (ሰናይ ግብረ) በል ግለጸለይ በሎም ኢሕሳን ማለት ንኣላህ ልክዕ ከምእትረኣ ዘለኻ ጌርካ ክትግዘኦ ወላ'ኳ ንሰኻ ኣይትርኣዮ ደኣምበር ንሱ ይርእዮካ እዩ ዘሎ) በልዎ። ብዛዕባ መጨረሻ መዓልቲ ድማ እስኪ ግለጸለይ በለ፡ (ብዛዕባኣ ተሓታቲ ካብ ሓታቲ ኣብሊጹ ዝፈልጦ የብሉን) በልዎ። በል እስኪ ብዛዕባ ምልክታታ ሓብረኒ (ንገረኒ) በለ፡ (ባርያ ኣዛዚታ ኣብ ትወልደሉ፣ ዕሩቓት ጥራሕ ኣእጋሮም ዝኸዱ፣ ሱኡናት፣ ጓሶት ናይ ኣጣል ዝነበሩ ሰባት ሃብቲሞም ኣብ መንደቕ ምህናጽ ክወዳደሩ ክትርኢ ከለኻ) በልዎ። ወዮ ሓታታይ ሽዑ ንሽዑ ከደ'ሞ፡ ድሕሪ ቁሩብ እዋን ረሱል (ኦ ዑመር እቲ ሓታታይ መን ምኻኒ ትፈልጦ ዶ?) ክብሉ ሓተቲኒ፡ ኣነ ከኣ ኣላህን ረሱልን ይፈልጡ፡ በልኩዎም (እምበኣር ንሱ ጅብሪል እዩ ሃይማኖትኩም ንኸፍልጠኩም እዩ መጺእኩም ዝነበረ)፡ በሉኒ» ዝበሎ ይኸውን።

እቲ ሳልሳይ መሰረት ድማ ንክብይና መሓመድ ﷺ ምፍላጥ'ዩ፡

ንሶም-መሓመድ ወዲ ዓብዱላህ ወዲ ዓብዱልመጠሊብ ወዲ ሃሽም እዮም። ሃሽም ካብ ቁረይሽ፡ ቁረይሽ ካብ ዓረብ፡ ዓረብ ድማ ካብ ዘርኢ ኢስማዒል ወዲ ኢብራሂም እዮም፡ ንክብይናን ንዕኡን ዝለዓለ ሰላምን ርህራህን ናይ ኣላህ ይውረደም።

ዕድሜአም ሱሳን ሰለስተን(63) እዩ፡
 አርባዓ(40) ዓመት ቅድሚ ነብይ ምኽኒኖም
 ከሕልፍዎ ከለው ዕስራን ሰለስተን 23 ዓመት ከአ
 ነብይን ልኡኸን ብምኽን አሕለፍዎ፡ اقرء
 አንብብ ብእትብል አያ «ነብይ» ከኾኑ ከለው
 يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ አ አታ ከዳን ተደራራባካ ዘለኻ፡
 ብእትብል አያ ከአ ረሱል ኮኑ። ዓዶም መካ
 እዩ፡ አላህ ካብ ሸርኪ ንኸጠንቅቁ ናብ ተውሒድ
 ድማ ከጽውዑ ልኡኸዎም። ናይዚ መርትዖ አላህ
 ኣብ ሱራቱል ሙደሲር ካብ አያ 1-7፡

يٰٓأَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ① قُمْ فَأَنذِرْ ② وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ ③ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ

④ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ⑤ وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ ⑥ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ⑦

«አ አታ ከዳን ተደራራባካ ዘለኻ፡ ተንስእ
 አጠንቅቅ ንኅይታኻ'ውን አተዓባብይ(አኸብር)
 ከዳንካ'ውን አጽርይ፡ ካብ ጣኦት'ውን ረሓቅ
 ዝያዳ ንኸህቡኻ ኢልካ'ውን አይትለግስ፡ ምእንቲ
 ኅይታኻ ኢልካ'ውን ተዓገስ» ይብል። ትርጉም

قُمْ فَأَنذِرْ ②

ናይ ካብ ሸርኪ አጠንቅቅ
 ናብ ተውሒድ ከአ ጸውዕ ማለት'ዩ። ትርጉም

وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ ③

ናይ- ንኅይታኻ ብተውሒድ

ኣታዓባብዮ ተግባራትካ ከኣ ካብ ሽርኪ ኣጽርዮ

﴿وَالرُّجْزَ فَلْيُجْزَ﴾

ማለት 'ዩ። ትርጉሙ ካብ ጣኦት ርሓቕ። ካብኡም ምርሓቕ ዝፍጸም ከኣ ካብኣቶምን ካብ ዘምልኽዎምን ብምርሓቕን ካብኡምን ካብ ዘምልኽዎምን ናጸ ብምዃንን እዩ። ረሱል ነዚ ንኸፍጽሙ ዓሰርተ(10) ዓመት ወሲዱሎም ካብኡ ናብ ሰማይ ዓረጉ'ሞ ኣብታ ለይቲ እቲኣ ሓሙሽተ ሰለዎት(ስግዳን) ተኣዚዞም። ኣብ መካ ሰለስተ ዓመት ጥራይ ሰጊዶም ብድሕሪኡ ናብ መዲና ሰደት(ሂጅራ) ንኸገብሩ ተኣዘዙ።

ሂጅራ ማለት ካብ ዓዲ ሽርኪ ናብ ዓዲ እስልምና ካብ ዓዲ ቢድዓ ናብ ዓዲ ሱና ምስጋር ማለት 'ዩ። ሓክሙ(ውሳኒኡ) ድማ ነዛ ህዝቢ 'ዚኣ (እስልምና ንዝኸተል ኩሉ) ዓዲ ሽርኪ ገዲፉ ናብ ዓዲ እስልምና ንኸሃጅር፡ ዓዲ ቢድዓ ገዲፉ ናብ ዓዲ ሱና ንኸሃጅር ግዴታ እዩ። እዚ ነገር እዚ ከኣ ጸሓይ ብምዕራብ ከሳብ እትወጽእ ቀጻሊ እዩ። ናይዚ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱራቱ 'ኒሳእ ኣያ 97-99 ፡

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا
 مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا
 فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٤٧﴾ إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ
 الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا
 ﴿٤٨﴾ فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا غَفُورًا ﴿٤٩﴾

«እቶም ንእምነቶም ክብሉ ሂጅራ ብዘይምግባርም
 ዓመጽቲ ነብሶም ዝኾኑ እሞ ኸኣ መላኢካታት
 /ኣብ በድር/ ዝቐተልዎም ሰባት(መላኢካታት
 ንዓኣቶም) ኣብ ምንታይ ኔርኩም በልዎም፡
 ንሕና ኣብ መሬት ጭቁናት ኔርና በሉ፡ መታን
 ክትስደዱ መሬት ናይ ኣላህ ገፋሕ ኣይነበረትን
 ድያ? በልዎም፡ እዚኣቶም መናበራቶም ጀሃነም
 እያ ክንደይ ትኸፍእ መምለሲት እያ ኸ? ብዘይካ
 እቶም ድኹማት ተበላሒቶም ዘይክእሉን መንገዲ
 ዘይፈልጡን ዝኾኑ ደቂ-ተባዕትዮን
 ደቂ-አንስትዮን፡ ቆልዑትን፡ ነዚኣቶም ብርግጽ
 ኣላህ ምሕረት ክገብረሎም እዩ፡ ኣላህ እኮ ደቕረ
 በሃሊ መሓሪ እዩ» ዝበሉን ከምኡ'ውን ኣብ
 ሱረቱል ዓንከቡት ኣያ 56፡

يَعْبَادِي الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّيَ فَاعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾

«እ አቱም ዝአመንኩም ባሮተይ ብርግጽ መሬተይ ገፋሕ እያ፡ ስለዚ ንዓይ ንብሕተይ ጥራሕ ተገዝኡ» ዝብሉን ይኸውን።

ሸኽ አልበቆዊ (البغوي) ረቢ ይርሓመሉ ብዛዕባ እዘን ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሳ ዓንቀጻት መውረዲአን ምኽንያት (ሰቡብ ኣንዙል) ክገልጹ «እንተ ናይታ ቀዳመይቲ (ሱረት ኒሳእ) መውረዲ ምኽንያት ገለ ሰባት ካብ ተቐማጦ መካ ዝመስለሙ ኔሮም እንተኾነ ግና ምስ ረሱልቲ ሂጅራ ከይከዱ ኣብ መካ ተረፉ ፈተነ ወሪድዎም ገለ ካብኣቶም ኣብ በድር ምስ ሙሽሪኪን ተሰሊፎም ኣንጻር እስልምና ተዋግኡ በዚ ምኽንያት 'ውን ኣላህ ምኽኒቶም አይተቐበሉን እኳ ደኣ ዓስቦም ጀሃነም ገበራ»።

«ናይታ ካልአይቲ (ሱረት ዓንከቡት) ንኸትወርድ ምኽንያት ዝኾነ ኸኣ ገለ ሰባት 'ውን ካብ ሙስሊሚን ሂጅራ ከይከዱ ኣብ መካ ዝተቐመጡ ኔሮም፡ ንሳቶም ግና ድኹማት መገዲ ዘይፈልጡን ኣረገውትን ቆልዓ ሰበይትን ብኻልእ ቅቡል ምኽንያት ዝተረፉ ሰባት ስለ ዝኾኑ ኣላህ

ምእመናን ኢሉ ጸዊዑዎም፡ ሂጅራ ንኸገብሩ ድማ
አተባቢዑዎም» ይብል ።

ሂጅራ ነባሪ ምኻኑ ዝገልጽ ዘረባ ናይ
ራሱልﷺ፡

((لا تنقطع الهجرة حتى تنقطع التوبة ، ولا تنقطع التوبة
حتى تطلع الشمس من مغربها))

«ሂጅራ እየቋርጽን'ዩ ከሳብ ቶባ ዘቋርጽ፡
ቶባ'ውን እየቋርጽን'ዩ ከሳብ ጸሓይ ብምዕራብ
ትበርቕ» ዝበልዎ ይኸውን።

ራሱልﷺ ኣብ መዲና ክቕመጡ ምስ
ጀመሩ ዝተረፈ ሕግታት ናይ እስልምና ማለት
ከም ዘካት ጸም ሓጅ ኣዛን ናብ ጽቡቕ ምእዛዝ
ካብ ሕማቕ ምውጋዝን ካልኣት ሕግታትን
ተኣዘዙ። ነዚ ንኸፍጽሙ ዓሰርተ(10) ዓመት
ወሲዱሎም፡ ሃይማኖት ነባሪ ኮይኑ ንሶምﷺ ግና
ካብዛ ዓለም ብሞት ተፈልዩ፡ ካብዛ ዓለም ይፈለዩ
ደኣምበር ጽቡቕ ዘበለ ኩሉ ንሰዓብቶም
ሓቢሮም እዮም፡ ካብ ሕማቕ ዝኾነ ኩሉ'ውን
ንሰዓብቶም ኣጠንቂቓሞም እዮም።

እቲ ራሱልﷺ ንሰዓብቶም ዝሓበርዎም
ጽቡቕ ነገር ተውሒድን(ውልቃዊ ኣምልኹት
ናይ ኣላህ ምዕቃብ) ኣላህ ዝፈትዎ ዝረድየሉን
ዝቅበሉን ዘበለ ኩሉ ክኸውን ከሎ፡ እቲ
ንሰዓብቶም ዝኸልከልዎም ሕማቕ ነገር ድማ

ሽርክን ካልእ አላህ ዝጸልኦን ዘይቅበሎን ዘበለ ኩሉ እዩ። አላህ ንዐኡም ዝለኣኹም ንዝተፈልየት ቀቢላ ዘይኮነሰ ንመላእ ህዝቢ እዩ። ደቅ-ሰባትን ኣጋንንትን ብጠቐላላ ንኩባይ ንኸእዘዙ ግዴታ ጌርዎ እዩ፡ ናይዚ መርትዖ ዝኸውን አላህ አብ ሱረቱል ኣዕራፍ ኣያ 158፡

قُلْ يَتَّيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا

«ኦ አቱም ደቂ ሰባት ኣነ ናባኻትኩም ናብ ኩሉኹም ዝተለኣኸኩ ልኡኽ ናይ አላህ እዩ፡ በሎም» ይብል። አብ ሱረቱል ኣሕቃፍ ኣያ 29 አላህ፡

وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْءَانَ

«ኦ መሓመድ ገለ ጉጅለ ካብ ኣጋንንቲ ቁርኣን ንኸሰምዑ ናባኻ ዝለኣኸናልካ እዋን ዘኸር» ይብል።

አላህ ብረሱል ﷺ ኣቢሉ ሃይማኖት መሊእዎ እዩ፡ ናይዚ መርትዖ አላህ አብ ሱረቱል ማኢዳ ኣያ 3፡

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ
الْإِسْلَامَ دِينًا

«አነ ሎሚ ንዓኻትኩም ሃይማኖትኩም
መሊክልኩም እየ: ሸሻየይ'ውን አብ ልዕሌኹም
መሊክዮ(ፈጸመዮ) እየ: ሃይማኖትኩም እስልምና
ንኸኸውን ድማ ንዓኻትኩም ፈትየልኩም
አለኹ» ይብል።

ረሱል ﷺ ከም ዝሞቱ መርትዖ ዝኸውን
አላህ አብ ሱረት ዙመር ኣያ 30 ፡

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَّيِّتُونَ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ

تَخْتَصِمُونَ ﴿٣١﴾

«ንስኻ መዋቲ ኢኻ: ንሳቶም'ውን መወቲ
እዮም: ብድሕሪኡ ንስኻትኩም አብ
የውመልቂያማ አብ ቅድሚ ጎይታኹም
ነንሕድሕድኩም ክትከራኸሩ ኢኹም» ይብል።
ሰባት ድሕሪ ምሚቶም ክትንስኡ እዮም። ነዚ
ኣመልኪቱ አላህ አብ ሱረት ጣሃ ኣያ 55፡

﴿ مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ﴾ ٥٥

«ካብኡ(ካብ መሬት) ፈጠርናኩም ናብኡ 'ውን ክንመልሰኩም ኢና፡ ካልኣይ ግዜ 'ውን ካብኡ ከነውጽኡኩም ኢና» ይብል። ከምኡ 'ውን ኣብ ሱረት ኑሕ ኣያ 17-18 ፡

وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿١٧﴾ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ

إِخْرَاجًا ﴿١٨﴾

«ኣላህ ካብ መሬት ፈጠርኩም ብድሕሪኡ 'ውን ናብኡ ክመልሰኩም 'ዩ፡ ብድሕሪ 'ውን ካብኡ ከውጽኡኩም እዩ» ይብል። ብድሕሪ ትንሳኤ ከኣ ብተግባሮም ክሕሰቡ እዮም፡ ናይ ተግባሮም ዓሰቢ 'ውን ክረኽቡ እዮም። ነዚ ብዝምልከት ኣላህ ኣብ ሱረቱ ነጅም ኣያ 31፡

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسْتَوُوا بِمَا عَمِلُوا

وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى ﴿٣١﴾

«ነቶም ሕማቅ ዝሰርሑ ብዝሰርሕዎ ክኸፍሎም እየ፡ ነቶም ጽቡቕ ዝሰርሑ ድማ ጀና ክኸፍሎም እየ» ይብል።

ብትንሳኦ ዝኸሕድ ሰብ ሓክመ-(ፍርዱ) ካፍር እዩ። ነዚ መርትዖ ዝከውን ኣላህ ኣብ ሱረት ተቻቡን ኣዖ 7፡

زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا

عَمِلْتُمْ وَذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧﴾

«እቶም ዝኸሓዱ ሰባት ፍጹም ዘይትንስኡ ኮይኑ ተሰማረዑዎም፡ ፍጹም ከምኡ ኣይኮነን። ኦ መሓመድ በቲ ጎይታይ ይኹነኒ ብርግጽ ክትትንስኡ ኢኹም፡ ብድሕሪኡ ብዝሰራሕኩሙዎ ኩሉ ክትንገሩ ኢኹም። እዚ ከኣ ንኣላህ ኣዝዩ ቀሊል እዩ፡ በሎም» ይብል።

ኣላህ ንልኡኻቱ ዝለኣኾም፡ ነቶም ንብሕቱ ዝግዝእዎ ደቂ ሰባት ብጀና ንኸበስሩ ነቶም ሽርኪ ዝገብሩ ድማ ካብ መቐጻቲ ናይ ሓዊ ንኸጠንቑቁ'ዩ ሊኢኹዎም። ናይዚ መርትዖ ኣላህ ኣብ ሱረቱ ኒሳእ 1665፡

رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ

« ደቅ ሰባት አብ ቅድሚ አላህ መርትዖ ንኸየቅርቡ (አይፈለጥናን ንኸይብሉ) አበሰርትን አጠንቀቅትን ዝኾኑ ልኡኻት ልኢኸና» ይብል።

መጀመርታ ዝተላእከ ልኡኽ ኑሕ ^{السَّيِّئَاتِ} እዩ፡ ናይዚ መርትዖ አላህ አብ ሱረት ኒሳእ አያ 163፦

❖ إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ

«ንሕና ከምቲ ንኑሕ ብድሕሪኡ ዝነበሩ (ንዝመጹ) ነቢያት ዝለኡኸና ንዓኻ'ውን ልኢኸናካ ኢና» ይብል።

አላህ ካብ ነቢይ ኑሕ ከላዕ ነቢይ ሙሐመድ ዝላኡኸም ልኡኻት ንአላህ ንብሕቱ ጥራይ አምልኹ ኢሎም ዝእዘዙን ካብ ጣኦት'ውን ረሓቑ ብምባል ዝኸልከሉ'ዮም ኔሮም» ነዚ መርትዖ ዝኸውን አላህ አብ ሱረቱ ናሕል አያ 36፦

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

«ናብ ኩሎም ህዝቢ ንአላህ ተገዝኡ ካብ ጣኦት'ውን ረሓቑ ብምባል ብርግጽ ልኡኽ ልኢኸና ኢና» ይብል።

አላህ ንደቅ-ሰባት ብጣኦት ንኸኸሕዱ
ብቁልቃውነቱ ንኸአምኑ ግዴታ ገደርሎም እዩ።
ኢብኒ ልቀይምይም ረቢ ይርሓመሉ ብዛዕባ
እንታይነት ናይ ጣኦት ከምዚ ይብል፡

ጣኦት ማለት፡ ደረት ዝጣሓሰ ባርያ፡ ሰባት
ንአላህ ገዲፎም ንዕኡ ዘምልኽዎ ዝኸተልዎ
ዝምእዘዝዎ እዩ። ቁጽሪ ናይ ጣኦታት ማእለያ
ዘይብሉ ብዙሕ እኳ እንተኾነ እቶም ቀንዲ
ካብአቶም ግና እዞም ዝስዕቡ ሓሙሽተ እዮም፡

1-ኢብሊስ(ሰይጣን)

2-እናፈተወ ዝግዝእዎ(ንኸግዝእዎ ዝፈቱ)፡

3-ንኸምልኽዎ ሰባት ዝፃደመ፡

4-ገለ ካብቶም ሱዉር ነገራት (ዒልመልቐይብ)

እፈልጥ'የ ዝበለን፡

5-በቲ አላህ ዘውረዶ ቁርኣን ገዲፉ ብኻልእ
ዝፈረደን ኢዮ።

ናይዚ መርትዖ ዝኸውን አላህ አብ
ሱረቱል በቀራህ ኣዖ 256፡

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ
وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ

«አብ ሃይማኖት ምግዳድ ዝበሃል የለን፡ ብርግጽ እቲ ቅኑዕ መንገዲ ካብቲ ጎባጥ ተገሊጹ እዩ። እቲ ብጣእት ከሒዱ ብኣላህ ዝኣምን ሰብ ብርግጽ መብተኪ ዘይብላ ጽንዕቲ ገመድ ሓዘ(ጨበጠ)፡ ኣላህ ድማ ሰማዕን ፈላጥን እዩ» ይብል።

አብ ሱረት ናሕል ኣያ 36'ውን ኣላህ፡

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

«ናብ ኩሎም ህዝቢ ንኣላህ ተገዝኡ ካብ ጣእት'ውን ርሓቑ ዝብል ልኡኽ ብርግጽ ልኢኹና ኢና» ይብል። ከምኡ'ውን ኣላህ አብ ሱረት ኣሊ ዓምራን ኣያ 64 ፡

يَتَأْهِلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا

اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَإِن

تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿١٤﴾

«ኦ መሓመድ፡ ኦ አቱም ሰብ መጽሓፍ አብ መንገድን አብ መንገድኹምን ትኽክለኛ(ቅኑዕ) ናብ ዝኾነ ቻል ንዑ፡ ንሱ ድማ እንተርፊ ንኣላህ እንተዘይኮይኑ ንኻልእ ከይንግዛእ ምስኡ ዝኾነ

ይኹን ሽርካ ከይንገብር ንኣላህ ገዲፍና ገለና
ንገለና ኣማልኽቲ ጌርና ከይንሕዝ(ዝብል እዩ)
በሎም: እምብልና እንተዳኣ ኢሎም: ንሕና
ኣሰላም ምኻና መስክሩ በልዎም» ይብል:: እዚ
እዩ ድማ እቲ ቀንዲ ናይ ((لا إله إلا الله)) ብዘይካ
ኣላህ እነምልኾ የለን ዝብል ትርጉም::

ረሱል ﷺ 'ውን ኣብ ዘረቦኦም:

((رأس الأمر الإسلام ، وعموده الصلاة، وذروة سنامه الجهاد في
سبيل الله))

«ልዕሊ ኩሉ ነገር እስልምና እዩ: ዓንድታቲ
ኸኣ ሰላት ከኸውን ከሎ: ዝለዓለ ክፍሊ
ደረጃኡ ድማ ምእንቲ ኣላህ ኢልካ ብመንገዱ
ምቅላስ እዩ:» ይብሉ::

والله أعلم وصلى الله وسلم على نبينا محمد وعلى آله
وصحابه أجمعين

ብመከተብ ዳዕዋ ኡመልሓማም ቅድሚ ሕጂ

ብትግርኛ ዝተተርጎሙ መጻሕፍቲ:-

1. ሓጅ: ዑምራን ዝያራን ኣብ ትሕቲ ጽላል
ኪታብን ሱናን
2. ኣገባብ ኣሰጋግዳ ናይ ረሱል ሰላሁ ዓለይሂ ወሰለም
3. ሰሕርን ሓደጉኡን
4. ናይ ሰላት ኣገባብ
5. እተን ክልተ ምስክርነትን ትርጉሙንን ነፍሰወከፈን
ዝሓተኦ ግዴታን
6. ደገፌታን ነጸጌታን ኣብ እስልምና
ኣብ ቀረባ እዋን ክትሕተም ተዳልዖ ዘላ
ትርጉም ተፍሲር ጁዙእ ዓማ

الأصول الثلاثة وأدلتها

تأليف

فضيلة الشيخ / محمد بن سليمان التميمي (رحمه الله)

اللفة التجرينيا (إريتريا)

إصدار

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بأم الخمام

ኡብ ረዋዳን ዝካየድ ሓፈሻዊ ውድድር ኣሰላማዊ ሰነፍልጠት መበል 17 ቅድመ ኮንት

- 1/ ንሕቶታት ዝቀርቡ ካብ ኪታብ(መጽሓፍ) ኡሰል ኣሰላሳ ብምሉኡ ምምላስ
- 2/ ንመልሲታት ሕቶ ኡብ መከተብ ዳዕዋ ብኣካል ተረከቦ ወይ ድማ በዚ ዚሰዕብ ኣድራሻ Bo.bbox 29465 11457 ወይ ብ ኣሜል ኣድራሻ jaliyat@islamhouse.com ከሳዕ 29/11/1436 መልሲ ትልእኩ።
- 3/ ስምካ ልክዕ ከም ኡብ ፖስተርት ወይ ኢቃማ ዘሎ ጌርካ ጸሓፎ ኣንተዘይኮይኑ ግን ንስልማት ዕድል የበልካን።
- 4/ ናይ ግድን ስምካ ኣድራሻ ሞባይል ኢመይል ጸሓፍ
- 5/ ንስልማት ዝበቅዑ ኣሰማዳም ኡብ መከተብ ዳዕዋ ረብዋ ኡብ ወርሒ መሓረም 1437 ብዕሊ ከግለጽ እዩ ኣድራሻ ከርኪ በዚ ተወከሰ www.islamhouse.com ።
- 6/ ናይ መዓልቲ ግብጻ ኡብ ዝመጽእ ከግለጽ እዩ።   OFFICERABWAH
- 7/ ንተዓወቲ ብተሌፎ ብሰራት ከወሃበም እዩ።
- 8/ መልሲ ናይ ሕቶታት ኡብ ወጸኢ ወረቀት ብንጹር ከጸሓፍን ኡብ ላዕሊ ናይ መልሲ ቋንቋ ጸሓፊ።
- 9/ ምቅዳ ኣይፍቀድን እዩ ሓደ ዓይነት ናይ ክልተ ሰባት ኮፒ ኣይንቅበሎን ኢና
- 10/ መጨረሻ መዓልቲ መልሲ ንቅበለሉ መጨረሳ ወርሒ ሰፈር 1437 እዩ ብድሕሪኡ ዝኾነ ምኽንያት ተቀባልነት የበሉን
- 11/ ዝወዳደር ካብ ዓሰርተ ዓመት ንታሕቲ ከኸውን የበሉን

ንተዓወቲ ዝተዳለወ ስልማት

ተርታ ብልጫ	ዝተዳለወ ገንዘብ ን ስልማት
ቀዳማይ	(1500) ሪያል
ካልኣይ	(1250) ሪያል
ሳልሳይ	(1000) ሪያል
ዝተረፈ ስልማት	ድሕሪ ሳልሳይ ዘለው ዕውታት ከከም ብዝሒ ተሳተፍቲ ቋንቋታት ዝተዳለወ ገንዘብ ኣሎ

ለተጨማሪ ማብራሪያ በ 00966 505697461 ይደውሉ፡
ፔኽ ጀማል ሙሀመድ ኣህመድ
በረብዋ የደዕዋህ መከተብ ተርጓሚና ዳዒ።

المسابقة الثقافية
الرمضانية السابعة عشر
للجاليات

تجريبي

ንስቶታት ኣብ ረፖዳን ዝካየድ ሓፈሻዊ ውድድር ኣሰላማዊ ስነፍልጠት መበል 17

ኣቲ ቅነዕ መልሲ መሪጽካ ኣኹበበሉ

1/ ኣተን ኩሉ ሰብ ክፈልጠን ዝግበኡ ሰለስተ ዓበይቲ መሰረታት ኣንታይ እየን ?

- 1) ፈጣሪኡ
- 2) ሃይማኖቱ
- 3) ነብይኡ
- 4) ሰለስቲኡ ትኽክል መልሲ እዩ

2/ መንዩ ፈጣሪኻ ኣንተተባሂልካ ኣንታይ ትምልስ ?

- 1) ፈጣሪየ ኣላህ እዩ
- 2) ኣብ ሰማይ ኣሎ
- 3) ዝረኣዩ የለን
- 4) ሰለስቲኡ ትኽክል መልሲ እዩ

3/ ኣላህ ንምንታይ ፈጢሩና ?

- 1) ንበሕቱ ከነምልኹ
- 2) ክንነብር
- 3) ዘንቢ ከይንነብር
- 4) መልሲ ኣይተዋሃበን

المسابقة الثقافية
الرمضانية السابعة عشر
للجاليات ١٤٣٦ هـ

4/ ረቢ ማለት ለገጽ ማለት ለየት ለየት ?

- 1) ጎይታ
- 2) ወናኒ
- 3) ካብ ዘይነበረ ናብ ህያው ዝፈጥር
- 4) ሰለስቲኦችክል መልሲ እዩ

5/ እስምና ሰለስተ ደረጃታት ኣሎዎ

- 1) ኢስላም
- 2) ኢማን
- 3) ኢሕዳን
- 4) ሰለስቲኦችክል መልሲ እዩ

6/ ነብይ መሓመድ ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም ናብ መን ተላኢኹም?

- 1) ን ዓረብ
- 2) ን ዘይ ዓረብ
- 3) ን መላእ ደቂሰባትን ኣጋንንትን
- 4) መልሲ ኣይተዋሃበን

7/ ላኢላሃ ኢስላህ ትርጉሙ

- 1) ሓደ ፈጣሪ
- 2) ብጀካ ሓደ ኣላህ ካልእ ብሓቂ ዝምለኽ የለን
- 3) ክልቲኦ ትኸክል መልሲ እዩ

المسابقة الثقافية
الرمضانية السابعة عشر
للجاليات ١٤٣٦هـ

4) መልሱ አይተዋሃበን

8) ነብይ ሙሐመድ ሰለላሁ ዓለይሂ ወሰለም አብ ነብይን ልእኹን ዘሕለፍዎ
ዕድመ ክንደይ ነይሩ ?

1) 63

2) 23

3) 40

4) 60

9) እተን ሰለስተ መሰረታት ምስ መርተዖታት ትብል መጽሐፍ መን አሰናዲእዋ?

1) ሙሐመድ ቢን ሱለይማን አተሚሚ

2) ቤት ጽሕፈት ዳዕዋ ኡመልሐማም

3) ሼኽ ኢብኒ ባዝ

4) አቡ ሓኒፋ

10) ዝለዓለ ጨንፈር ናይ ኢማን እንታይ እዩ?

1) ሰላት

2) ኢማን

3) ዳዕዋ

4) ላኢላሃ ኢለላህ

አላህ ሱ/ወ መልካም እድል ይወፍቃችሁ!

المسابقة الثقافية
الرمضانية السابعة عشر
لجالات ١٤٣٦ هـ

